

2021 YILINDA İSTANBUL'DA YABANCI SERMAYE YATIRIM GÖSTERGELERİ RAPORU

YENİ KAYIT YAPAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DURUMU

Yabancı sermaye yatırımları için Hazine Müsteşarlığı'ndan ön izin alma mecburiyetinin 2003 yılı Haziran ayında kaldırılmasından sonra yabancı sermayeli şirket kuruluşları ile ilgili istatistikî bilgiler ticaret siciline kayıt aşamasında derlenmektedir. Söz konusu çalışmamız bir yıllık süreç içerisinde İTO'da yeni kayıt ve iptal edilen firmalar esas alınarak hazırlanmış olup, mevzuat gereği Anonim Şirketlerde hisse devirleri tescile tabi olmadığından bu husus çalışmamıza yansıtılmamıştır.

***Not:** Söz konusu bu çalışmadaki oransal değerlerde, diğer gruplarla daha kolay mukayese yapılabilmesi için genel toplam içerisindeki payları dikkate alınmıştır.*

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtlarına göre 2021 yılında 11.287 yabancı yatırımcı tarafından toplam 5.257.101.654 TL'lik sermaye tutarında şirket kurulmuştur.

İstanbul'daki yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı 2021 yılında 2020 yılına göre % 18,36 oranında artmıştır. Bu oran 2020 yılında 2019 yılına göre % 24,58 artış, 2019 yılında 2018 yılına göre % 7,68 oranında azalış olarak gerçekleşmiştir.

Ortalama yabancı sermaye 2021 yılında 465.766,1 TL olarak gerçekleşmiştir.

Sektörlere Göre Dağılım

2021 yılında yeni kurulan şirketlerde yabancı yatırımcıların sayısal olarak en çok ilgi gösterdiği sektör 3.334 yatırımcı ve 853.104,2 TL yabancı sermaye ile **Perakende** sektörü olmuştur. Bunu 2.719 yatırımcı ve 1.772.391,1 TL sermaye ile **Hizmetler** sektörü, 803 yatırımcı ve 163.628,0 TL sermaye ile **Tekstil** sektörü takip etmektedir. Aynı dönemde yabancı yatırımcının sermaye miktarı olarak en çok ilgi gösterdiği sektörler ise sırasıyla Hizmetler, Perakende ve İnşaat ve Yapı sektörleridir.

İstanbul'a gelen yabancı yatırımcı sayısının % 60,74'ü, taahhüt edilen sermayenin ise % 60,65'i üç ana sektörde yoğunlaşmıştır.

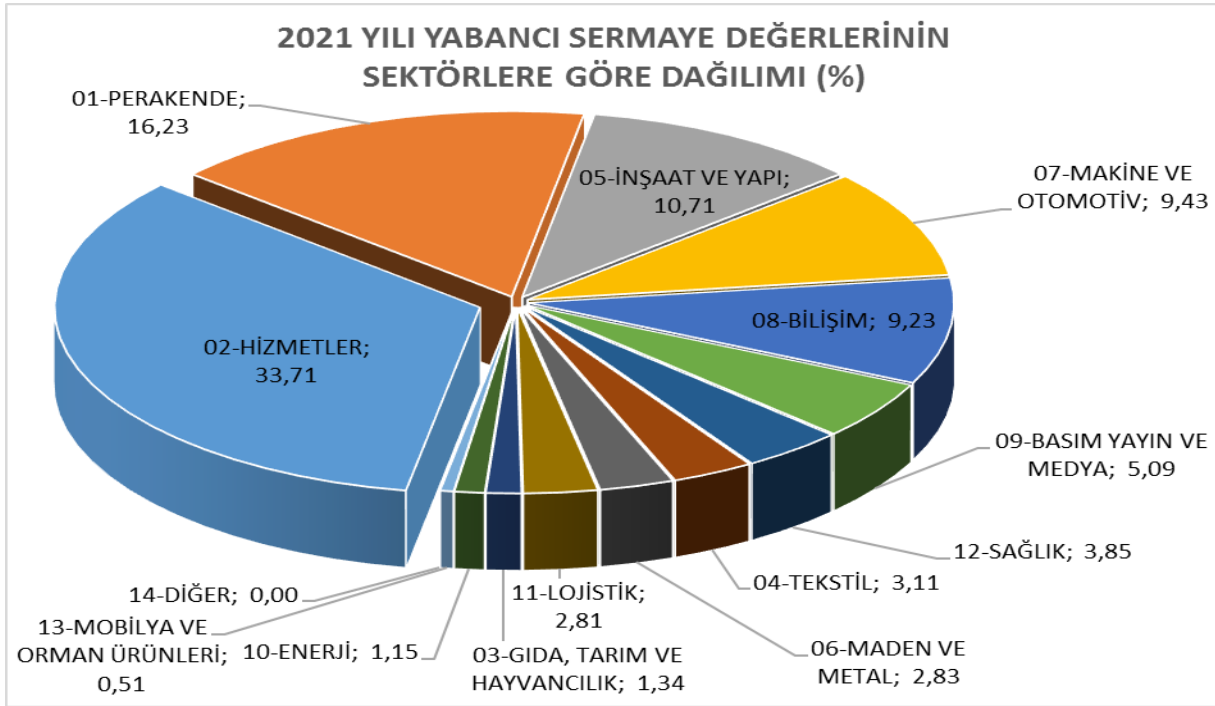
Toplam yabancı yatırımcı içinde Perakende % 29,54, Hizmetler % 24,09, Tekstil % 7,11 paya sahip olarak en çok yabancı yatırımcı çeken sektörler olmuştur. Yabancı sermaye değeri açısından bakıldığında ise; toplam yabancı sermayenin % 33,71'i Hizmetler, % 16,23'ü Perakende, % 10,71'i İnşaat ve Yapı sektörlerinden oluşmaktadır.

Mobilya-Orman Ürünleri sektörü ise 136 yatırımcı ve % 0,51 sermaye payı ile hem sayı hem sermaye bakımından en az yatırım yapılan sektör olmuştur.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

TABLO - 1
2021 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	3.334	853.104.174	29,54	16,23
02-HİZMETLER	2.719	1.772.391.116	24,09	33,71
04-TEKSTİL	803	163.628.000	7,11	3,11
11-LOJİSTİK	696	147.861.975	6,17	2,81
08-BİLİŞİM	692	485.221.409	6,13	9,23
05-İNŞAAT VE YAPI	647	563.085.846	5,73	10,71
12-SAĞLIK	633	202.320.099	5,61	3,85
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	419	495.492.140	3,71	9,43
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	378	267.803.900	3,35	5,09
06-MADEN VE METAL	326	148.665.870	2,89	2,83
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	308	70.418.625	2,73	1,34
10-ENERJİ	192	60.276.600	1,70	1,15
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	136	26.726.300	1,20	0,51
14-DİĞER	4	105.600	0,04	0,00
Genel Toplam	11.287	5.257.101.654	100,00	100,00

2021 yılında Odamıza kayıt yaptıran yabancı yatırımcı sayısının taahhüt etikleri toplam sermaye dikkate alındığında, yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye 465.766,1 TL'dir. En fazla yabancı yatırımcı başına düşen ortalama sermaye miktarında 419 yabancı yatırımcının yer aldığı Makine ve Otomotiv sektörü 1.182.558,8 TL ile ön plandadır. 870.302,7 TL ile İnşaat ve Yapı, 708.475,9 TL ile Basım Yayın ve Medya sektörleri yabancı yatırımcılarda üye başına düşen ortalama sermayesi en fazla değere sahip sektörleri teşkil etmektedir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

TABLO - 2
2021 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA SERMAYE

SEKTÖRLER	ORTALAMA SERMAYE (TL)
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	1.182.559
05-İNŞAAT VE YAPI	870.303
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	708.476
08-BİLİŞİM	701.187
02-HİZMETLER	651.854
06-MADEN VE METAL	456.030
12-SAĞLIK	319.621
10-ENERJİ	313.941
01-PERAKENDE	255.880
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	228.632
11-LOJİSTİK	212.445
04-TEKSTİL	203.771
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	196.517
GENEL TOPLAM	465.766

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

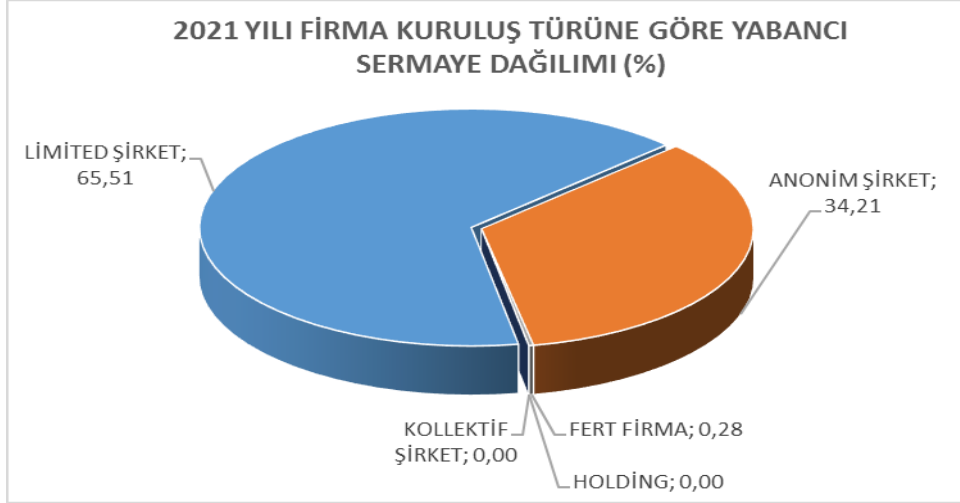
Firma nevelerine göre yabancı sermaye girişleri incelendiğinde Limited Şirketler % 65,51'lik oran ve 3.443.784,5 TL sermaye girişi ile en fazla paya sahip kuruluş türü olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Bunu % 34,21'lik sermaye payı ve 1.798.614,2 TL sermaye girişi ile Anonim Şirket, % 0,28'lik sermaye payı ve 14.553,5 TL sermaye girişi ile Fert Firma takip etmektedir.

Yabancı yatırımcı sayısı itibarıyla bakıldığında da ilk sırada 9.915 yatırımcı sayısı ile Limited Şirket yer almaktadır. 926 yatırımcı sayısı ile Anonim Şirket ikinci sırada yer alırken, bunu 443 yatırımcı sayısı ile Fert Firma izlemektedir.

TABLO - 3
2021 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRÜNE GÖRE İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
LİMİTED ŞİRKET	9.915	3.443.784.490	87,84	65,51
ANONİM ŞİRKET	926	1.798.614.214	8,20	34,21
FERT FİRMA	443	14.553.450	3,92	0,28
HOLDİNG	2	100.000	0,02	0,00
KOLLEKTİF ŞİRKET	1	49.500	0,01	0,00
Genel Toplam	11.287	5.257.101.654	100,00	100,00

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

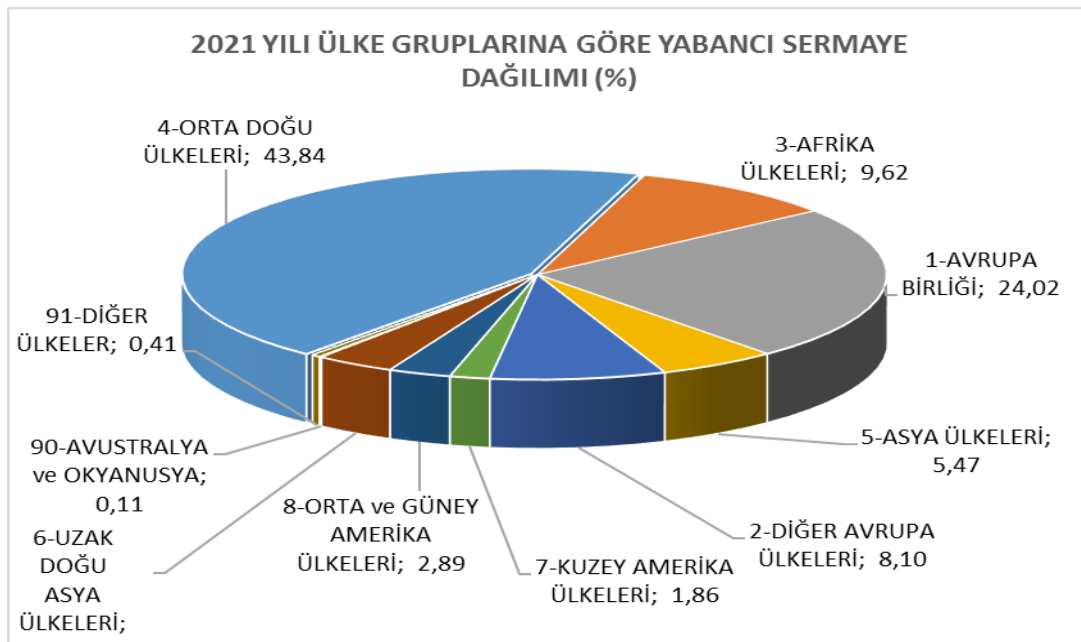

Toplam sermaye içerisinde % 87,84 yabancı yatırımcı payına sahip olan Limited Şirket kuruluşlarında yatırımcıların ağırlıklı olarak % 26,91 pay ile Perakende, % 21,71 pay ile Hizmetler, % 6,09 pay ile Tekstil sektörlerine yöneldikleri görülmüştür. Sermaye açısında da bakıldığında Hizmetler, Perakende ve İnşaat ve Yapı sektörleri ön planda olup, sektörler toplamda % 38.74'lük bir sermaye payına sahiptir.

Ülke Gruplarına Göre Dağılım

2021 yılı yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında, yabancı yatırımcı sayısı itibariyle % 48,22, sermaye payı itibariyle % 43,84'lük pay alan Orta Doğu Ülkeleri ilk sırada yer almıştır. Bu oranlar 2020 yılı yabancı sermayeli şirket kuruluşlarında Orta Doğu Ülkeleri için % 48,23 ve % 37,08 olarak gerçekleşmişti.

% 24,02'lik sermaye payı ile ikinci sırada yer alan Avrupa Birliği ülkeleri yatırımcı sayısı bakımından da % 10,07 pay ile üçüncü sırada yer almıştır. Aynı oranlar 2020 yılında % 17,45'lik sermaye payı ve % 9,04'lük yatırımcı payı olarak gerçekleşmiştir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

Ülkelere Göre Dağılım

Sermaye durumuna göre;

2021 yılında Katar, Suriye, Hollanda, Fransa ve İran şirket kuruluşlarında en fazla yabancı sermaye ile yatırımda bulunan ilk beş ülke konumunda olup, taahhüt edilen toplam yabancı sermayenin % 45,92'sini kapsamıştır.

Yabancı sermaye değerleri incelendiğinde; 47 adet Katarlı yatırımcının firma kuruluşu için taahhüt ettikleri yabancı sermaye değeri toplam içerisinde 15,56 pay ile 818 milyon TL'dir. Suriye 2.023 yatırımcı, 500 milyon TL sermaye ve % 9,52 pay ile ikinci; Hollanda 103 yatırımcı, % 9,42 pay ve 495 milyon TL yatırım ile bu ülkeleri takip etmektedir.

Katar uyruklu yatırımcılar % 15,46 pay ve 813 milyon TL sermaye ile en çok Hizmetler sektörüne, şirket türlerinden ise % 15,45 pay ve 812 milyon TL ile Anonim Şirket yatırımı yapmayı tercih etmiştir.

% 9,52 sermaye payı ile 2. sırada bulunan Suriye, ağırlıklı olarak Limited Şirket türünde yatırımlarda bulunurken, tercih ettiği yatırım alanı % 2,58 pay ile Perakende sektörüdür.

3. sırayı teşkil eden ve % 9,42 sermaye payına sahip olan Hollanda'nın en fazla yatırımda bulunduğu sektör % 4,08 ile Bilişim sektörü olurken, kuruluş türü itibariyle sermayenin % 7,59'u Limited Şirketlere yönelmiştir.

Yatırımcı sayısına göre;

Suriye önemli bir paya sahip olmakla birlikte İran, Ürdün, Pakistan ve Irak ortaklıkta bulunan ilk beş ülke konumunda olup, toplam ortaklık sayısının % 43,75'ini kapsamaktadır. 2.023 yatırımcı sayısı ve % 17,92'lik ortaklık payı ile Suriye ilk sırada yer alırken, bunu % 14,11'lik ortaklık payı ile 1.593 İranlı yatırımcı takip etmektedir. % 4,10'luk ortaklık payı ile 463 Ürdünlü yatırımcı üçüncü, % 3,91'lik ortaklık payı ile 441 Pakistanlı yatırımcı dördüncü, % 3,70'lik ortaklık payı ile 418 Iraklı yatırımcı beşinci sırada yer almaktadır.

Ortaklık sayısı itibariyle sektörlere göre ilk beş ülke incelendiğinde ise; Suriye, Ürdün ve Irak uyruklu yatırımcılar Perakende sektöründe ve Limited şirket türünde yoğunlaşırken, İran ve Pakistan uyruklu yatırımcılar Hizmetler sektörünü ve Limited şirket türünü tercih etmişlerdir.

TABLO - 4
2021 YILI ÜLKELER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

ÜLKELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
KATAR	47	818.204.600	0,42	15,56
SURİYE	2.023	500.407.025	17,92	9,52
HOLLANDA	103	495.471.441	0,91	9,42
FRANSA	90	331.602.850	0,80	6,31
İRAN	1.593	268.368.150	14,11	5,10
IRAK	418	178.956.500	3,70	3,40
İSRAİL	86	165.818.450	0,76	3,15
KAZAKİSTAN	75	161.321.900	0,66	3,07

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

AFGANİSTAN	218	151.592.750	1,93	2,88
BİRLEŞİK KRALLIK	200	143.095.425	1,77	2,72
ÜRDÜN	463	140.079.335	4,10	2,66
ALMANYA	341	119.522.825	3,02	2,27
AZERBEYCAN	338	116.949.266	2,99	2,22
RUSYA	177	106.189.549	1,57	2,02
HONG KONG	9	102.770.000	0,08	1,95
DIĞER	5.106	1.456.751.588	45,24	27,71
TOPLAM	11.287	5.257.101.654	100,00	100,00

Yabancı Sermaye Girişlerinin İlk Üç Sektör İtibariyle Ülkelere Göre Dağılımı

% 33,71 sermaye payı ile kuruluşunda en fazla sermaye değeri barındıran **Hizmetler** sektöründe 17 yatırımcı ve 813 milyon TL sermaye ile Katar uyruklu ortaklar ilk sırada yer alırken, bunu 23 yatırımcı ve 149 milyon TL ile İsrail, 473 yatırımcı ve 114 milyon TL ile Suriye takip etmektedir.

Tüm sektörler içerisinde % 16,23 paya sahip olan **Perakende** sektöründe en fazla yabancı sermaye yatırımında bulunan ülke olarak 533 yatırımcı ve 135 milyon TL sermaye ile Suriye dikkat çekmektedir. Bunu 145 yatırımcı ve 75 milyon TL sermaye ile Irak, 333 yatırımcı ve 66 milyon TL sermaye ile İran izlemektedir.

Toplam Yabancı Sermaye içerisinde % 10,71 pay alan **İnşaat ve Yapı** sektöründe ise, Afganistan uyruklu 14 yatırımcı 111 milyon TL'lik yatırımı ile sektör içerisinde ağırlık kazanmıştır.

TABLO – 5
EN FAZLA YABANCI SERMAYEYE SAHİP İLK ÜÇ SEKTÖRÜN ÜLKELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ÜLKELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam içinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
02-HİZMETLER					
	KATAR	17	812.819.000	0,15	15,46
	İSRİL	23	148.512.750	0,20	2,82
	SURİYE	473	113.639.250	4,19	2,16
01-PERAKENDE					
	SURİYE	533	135.419.000	4,72	2,58
	IRAK	145	74.754.600	1,28	1,42
	İRAN	333	65.661.900	2,95	1,25
05-İNŞAAT VE YAPI					
	AFGANİSTAN	14	111.003.600	0,12	2,11
	BİRLEŞİK KRALLIK	15	88.267.500	0,13	1,68
	KAZAKİSTAN	6	65.797.000	0,05	1,25

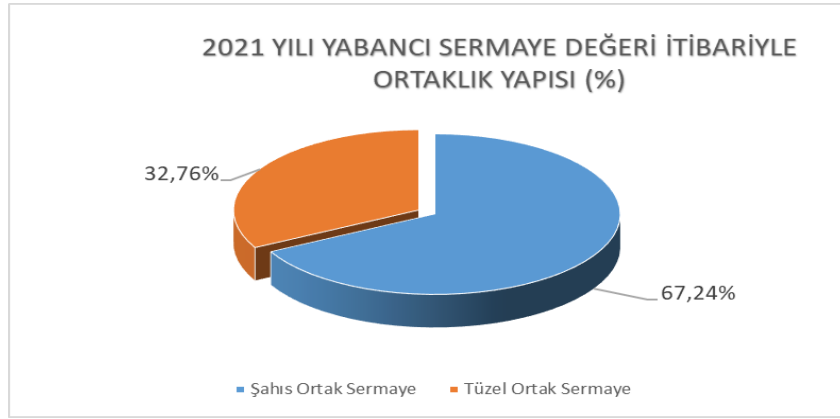
Ortaklık Yapısına Göre Dağılım

2021 yılında kurulan firmalara ortak olan yabancıların katılımlarında ağırlık şahıs ortaklığındadır. 11.287 yabancı yatırımcı sayısının 10.960'ı şahıs, 327'si ise tüzel ortaklıklardan oluşturmaktadır. Toplam yabancı sermayenin % 67,24'ü şahıs, % 32,76'ı ise tüzel ortaklıklara aittir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

Tüzel ortaklık sayı itibariyle şahıs ortaklıklarının ancak % 2,90'ına tekabül etmektedir. 2021 yılında yabancıların iştirak ettiği firma kuruluşlarında Tüzel ortak sermayesi 1.722 milyon TL, şahıs ortaklık sermayesi ise 3.535 milyon TL'dir. Yabancı sermaye yatırımları sermaye bazında incelendiğinde; Perakende, Gıda, Tekstil, İnşaat ve Yapı, Maden ve Metal, Makine ve Otomotiv, Enerji, Lojistik, Mobilya sektörlerinde şahıs ortaklık; Hizmetler, Bilişim, Basım Yayın ve Medya ve Sağlık sektörlerinde tüzel ortaklıklar ön plandadır.

Özellikle toplam yabancı sermaye içerisinde ilk üçte yer alan Hizmetler sektörünün % 51,51'i tüzel ortaklık sermayesi kapsamındayken, Perakende sektörünün % 95,62'si, İnşaat ve Yapı sektörünün % 95,12'si şahıs ortaklık sermayesi kapsamındadır.

TABLO - 6
2021 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINDA SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
01-PERAKENDE	3.306	815.719.000	28	37.385.174	3.334	853.104.174
02-HİZMETLER	2.662	859.383.850	57	913.007.266	2.719	1.772.391.116
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	299	65.943.450	9	4.475.175	308	70.418.625
04-TEKSTİL	792	154.328.500	11	9.299.500	803	163.628.000
05-İNŞAAT VE YAPI	611	535.600.440	36	27.485.406	647	563.085.846
06-MADEN VE METAL	300	112.920.570	26	35.745.300	326	148.665.870
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	395	371.852.165	24	123.639.975	419	495.492.140
08-BİLİŞİM	616	230.642.109	76	254.579.300	692	485.221.409
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	363	55.798.950	15	212.004.950	378	267.803.900
10-ENERJİ	185	42.724.300	7	17.552.300	192	60.276.600
11-LOJİSTİK	679	139.806.475	17	8.055.500	696	147.861.975
12-SAĞLIK	614	123.426.199	19	78.893.900	633	202.320.099
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	134	26.616.300	2	110.000	136	26.726.300
14-DİĞER	4	105.600	-	-	4	105.600
GENEL TOPLAM	10.960	3.534.867.908	327	1.722.233.746	11.287	5.257.101.654

Yatırımcı sayısı itibariyle 10.960 şahıs ortağın % 88,92'si Limited, % 7,01'i Anonim Şirket, % 4,04'ü Fert Firma kuruluş türlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu ortaklık yapısında 3.535 milyon TL tutarındaki şahıs yabancı sermayenin % 83,84'ü Limited Şirket, % 15,74'ü Anonim Şirket kuruluş türüne aittir.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

327 adet Tüzel ortağın % 51,68'i Limited Şirket, % 48,32'si Anonim Şirketlere yöneliktir. Bu ortaklık yapısında 1.722 milyon TL tutarındaki tüzel yabancı sermayenin % 27,88'i Limited Şirket, % 72,12'si Anonim Şirketleri kapsamaktadır.

TABLO - 7
2020 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINA GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE (TL)	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE (TL)	TOPLAM ORTAK	TOPLAM SERMAYE (TL)
ANONİM ŞİRKET	768	556.520.693	158	1.242.093.521	926	1.798.614.214
HOLDİNG	2	100.000	-	-	2	100.000
KOLLEKTİF ŞİRKET	1	49.500	-	-	1	49.500
LİMİTED ŞİRKET	9.746	2.963.644.265	169	480.140.225	9.915	3.443.784.490
ŞAHIS (FERT FİRMA)	443	14.553.450	-	-	443	14.553.450
Genel Toplam	10.960	3.534.867.908	327	1.722.233.746	11.287	5.257.101.654

**2021 YILINDA KAYIT İPTALİ YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI ve SERMAYE DURUMU**

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

2021 yılı içerisinde yabancı yatırımcılardan 2.229'u çeşitli nedenlerden dolayı kayıtlarını iptal ettirmişlerdir. Bu oran geçen yıla göre % **11,90** oranında bir artış göstermiştir. İptal edilen yabancı sermaye değeri bir önceki yıla % **54,46** artarak 984.168.348 TL olup, **kuruluşta kayda geçen toplam değer**in % **18,72**'sini oluşturmaktadır.

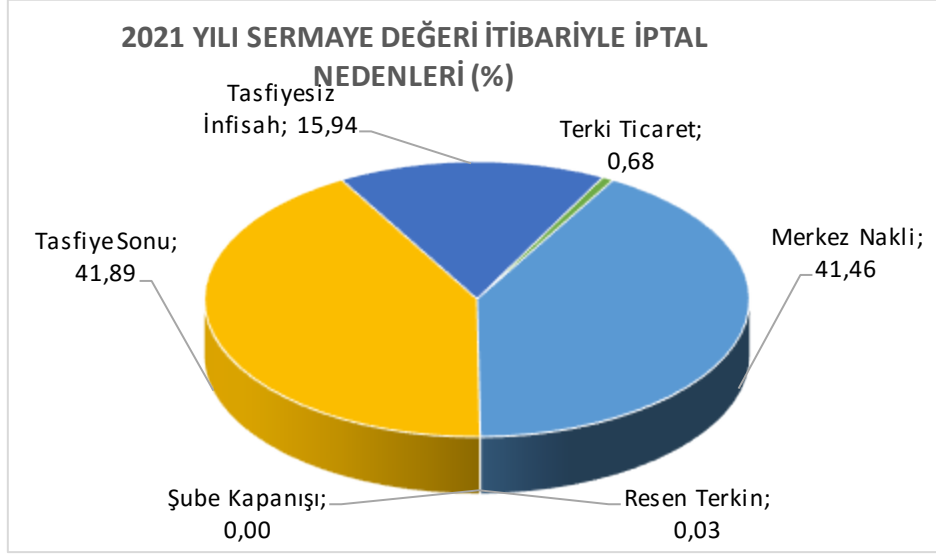
İptal Nedenlerine Göre Dağılım

2021 yılında yabancı uyruklu sermayenin en önemli iptal nedeni şirketlerin tasfiye edilmesidir. Bu yolla kaydını sildiren 1.800 yabancı yatırımcının sermaye değeri, toplam sermayenin % 41,89'unu oluşturmaktadır.

TABLO - 8
2021 YILI İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCI YATIRIMCILARIN İPTAL NEDENLERİNE GÖRE
SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

İPTAL NEDENLERİ	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
Merkez Nakli	190	408.080.860	8,52	41,46
Resen Terkin	42	256.150	1,88	0,03
Şube Kapanışı	3	300	0,13	0,00
Tasfiye Sonu	1.800	412.229.495	80,75	41,89
Tasfiyesiz İnfisah	57	156.884.819	2,56	15,94
Terki Ticaret	137	6.716.724	6,15	0,68
Genel Toplam	2.229	984.168.348	100,00	100,00

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

Sektörlere Göre Dağılım

Oda kaydının iptal edilme işlemlerinde yabancı sermaye değeri itibariyle Bilişim sektörü % 22,87 pay ve 225 milyon TL ile ilk sıradadır. Bunu % 13,90 pay 137 milyon TL ile Basım, Yayın ve Medya, % 11,53 pay 113 milyon TL ile Enerji sektörü izlemiştir.

Tüm sektörlerde iptal edilen yabancı sermaye değeri itibariyle Tasfiye Sonu ilk sırada yer almıştır.

TABLO - 9
2021 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCI YATIRIMCILARIN SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	İPTAL EDİLEN YABANCI YATIRIMCI SAYISI	İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-PERAKENDE	556	81.509.667	24,94	8,28
02-HİZMETLER	434	113.237.189	19,47	11,51
03-GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK	81	12.222.249	3,63	1,24
04-TEKSTİL	215	44.606.925	9,65	4,53
05-İNŞAAT VE YAPI	249	75.386.125	11,17	7,66
06-MADEN VE METAL	80	18.225.100	3,59	1,85
07-MAKİNE VE OTOMOTİV	109	79.592.243	4,89	8,09
08-BİLİŞİM	115	225.119.401	5,16	22,87
09-BASIM YAYIN VE MEDYA	90	136.808.021	4,04	13,90
10-ENERJİ	53	113.465.353	2,38	11,53
11-LOJİSTİK	98	20.807.225	4,40	2,11
12-SAĞLIK	129	61.318.850	5,79	6,23
13-MOBİLYA VE ORMAN ÜRÜNLERİ	20	1.870.000	0,90	0,19
Genel Toplam	2.229	984.168.348	100,00	100,00

Kuruluş Türlerine Göre Dağılım

Limited Şirketlerde ortaklık sayısı ve sermaye değeri bakımından Tasfiye Sonu, Anonim Şirketlerde ortaklık sayısı bakımından Tasfiye Sonu, sermaye değeri bakımından Merkez Nakli nedeniyle kapanış en ağırlıklı iőlem olarak görölmektedir.

Ölkelere Göre Dağılımı

2021 yılında kaydı iptal edilen yatırımcı sayısına göre ilk sırada 643 yatırımcı ile Suriye, 204 yatırımcı ile İran, 113 yatırımcı ile Almanya takip etmiştir.

İptal edilen toplam sermaye değeri içerisinde ise 50 yatırımcı, % 31,75'lik pay ve 312 milyon TL ile kapanmanın en çok göröldüğü ölke Hollanda olmuştur.

Ortak sayısına göre değerlendirmede Suriyeli 553 yatırımcının, sermaye sıralamasına göre 36 Hollandalı yatırımcının tasfiye sonu nedeniyle kapanış yaptığı anlaşılırken, kapanan Şirketlerin çoğunluğu Limited Şirket olduğu gözlemlenmiştir.

**İSTANBUL İLÇELERİNE GÖRE
YABANCI SERMAYE YATIRIM GÖSTERGELERİ
2021 YILI**

YENİ KAYITLAR

İstanbul Ticaret Odası ticaret sicili kayıtları İstanbul'un 39 ilçesi için incelendiğinde en fazla yabancı yatırımcı çeken ilçe olarak 2.001 yatırımcı sayısı ile **Fatih** ilçesi ilk sırada gelmektedir. Bunu 1.484 yatırımcı ile **Esenyurt**, 1.188 yatırımcı ile **Şişli** takip etmektedir. İstanbul'a yatırım yapan yabancı yatırımcıların % 41,41'i bu üç ilçeyi tercih ettiği görülmektedir.

Sermaye sıralamasında da 939,1 milyon TL sermaye değeri ve 17,86'lık sermaye payı ile **Sarıyer** ilk sırada yer alırken, bunu 597,8 milyon TL sermaye değeri ve 11,37'lik sermaye payı ile **Fatih** izlemektedir. **Esenyurt** ise 513,0 milyon TL sermaye ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Yatırımcı sayısı bakımından **Fatih**, **Esenyurt** ve **Şişli** ilçeleri öne çıkarken, sermaye değeri açısından **Sarıyer**, **Fatih** ve **Esenyurt** ilçeleri ön plandadır. En az yatırım yapılan ilçe ise 1 yatırımcı sayısı ve 100 TL sermaye değeri ile Adalar ilçesi olmuştur. Şile ilçesine ise yabancı sermaye yatırımında bulunulmamıştır.

TABLO - 1
2021 YILI İLÇELER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
FATİH	2.001	597.792.870	17,73	11,37
ESENYURT	1.484	513.061.450	13,15	9,76
ŞİŞLİ	1.188	474.755.159	10,53	9,03
BAŞAKŞEHİR	588	191.234.700	5,21	3,64
KÂĞITHANE	445	98.793.699	3,94	1,88
BEYLİKDÜZÜ	443	163.985.300	3,92	3,12
BAKIRKÖY	390	99.413.125	3,46	1,89
BAHÇELİEVLER	377	108.835.200	3,34	2,07
SARIYER	366	939.133.375	3,24	17,86
BEYOĞLU	341	129.285.577	3,02	2,46
BAĞCILAR	340	102.401.525	3,01	1,95
ZEYTİNBURNU	322	95.861.100	2,85	1,82
AVCILAR	281	54.894.800	2,49	1,04
BEŞİKTAŞ	256	96.679.800	2,27	1,84
KADIKÖY	249	111.606.390	2,21	2,12
ATAŞEHİR	247	173.729.975	2,19	3,30
KÜÇÜKÇEKMECE	221	49.085.950	1,96	0,93
GÜNGÖREN	213	50.736.100	1,89	0,97
BÜYÜKÇEKMECE	173	42.227.834	1,53	0,80
ÜSKÜDAR	165	319.079.500	1,46	6,07
Diğer	1.197	844.508.225	10,61	16,06
Genel Toplam	11.287	5.257.101.654	100,00	100,00

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

İlçeler sektör bazlı incelendiğinde; en fazla yabancı sermaye yatırımı yapılan Sarıyer ilçesinde 119 yatırımcının 859,3 milyon TL sermaye değeri ile Hizmetler sektörüne yöneldiği dikkat çekmektedir. En fazla yabancı yatırımcı çeken ilçe olan Fatih ilçesinde ise; 846 yatırımcının, 206,4 milyon TL sermaye ile Perakende sektörüne, onu takip eden Esenyurt ilçesindeki 473 yatırımcının ise 112,5 milyon TL sermaye ile Hizmetler sektörüne yöneldiği görülmektedir.

TABLO - 2
EN FAZLA SERMAYE YATIRIMI YAPILAN İLÇELERİN İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
SARIYER					
	02-HİZMETLER	119	859.349.475	1,05	16,35
	08-BİLİŞİM	46	26.207.700	0,41	0,50
	01-PERAKENDE	71	20.392.100	0,63	0,39
FATİH					
	01-PERAKENDE	846	206.402.250	7,50	3,93
	02-HİZMETLER	406	137.035.200	3,60	2,61
	11-LOJİSTİK	190	40.432.900	1,68	0,77
ESENYURT					
	02-HİZMETLER	473	112.543.650	4,19	2,14
	01-PERAKENDE	452	113.077.000	4,00	2,15
	12-SAĞLIK	94	49.653.500	0,83	0,94

Yabancı sermaye verileri firma nevelerine göre incelendiğinde; öne çıkan Sarıyer ilçesinde 1.858 yatırımcı ve 577,5 milyon TL sermaye ile, Fatih ilçesinde ise 1.297 yatırımcı ve 245,2 milyon TL sermaye ile Limited Şirket türünde kuruluş gerçekleştirdiği görülmektedir.

TABLO - 3
EN FAZLA YATIRIM YAPILAN İLÇELERİN KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
SARIYER					
	ANONİM ŞİRKET	50	15.310.220	0,44	0,29
	FERT FİRMA	93	4.985.700	0,82	0,09
	LİMİTED ŞİRKET	1.858	577.496.950	16,46	10,99
FATİH					
	ANONİM ŞİRKET	39	5.247.500	0,41	0,21
	FERT FİRMA	41	1.848.150	0,43	0,08
	LİMİTED ŞİRKET	1.297	245.271.525	13,60	10,01

Toplam yabancı sermaye verileri içinde dikkat çeken ülkelerin başında gelen Katar, 9 yatırımcı ile Fatih ilçesine, 5 yatırımcı ile Sarıyer ilçesine yatırım yaptığı gözlemlenmiştir.

Sarıyer ilçesine yatırım yapan Katar uyruklu 2 yatırımcının 810,1 milyon TL sermaye ile Hizmetler sektörünü tercih ettiği öne çıkmaktadır.

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

TABLO - 4
İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	ÜLKE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
SARIYER						
	KATAR					
		02-HİZMETLER	2	810.098.000	0,02	15,41
		01-PERAKENDE	1	100.000	0,01	0,00
		09-BASIM YAYIN VE MEDYA	1	98.000	0,01	0,00

Toplam yabancı sermaye içinde yatırımcı sayısı açısından ilk sırada yer alan Suriye uyruklu vatandaşların tercihi ise 469 yatırımcı sayısı ile Fatih ve 371 yatırımcı sayısı ile Esenyurt ilçeleri olmuştur.

Yatırımını Fatih'e yapan Suriye uyruklu yatırımcıların sermaye değerine bakıldığında; 53,2 milyon TL sermaye değeri ile Perakende sektörünü, 26,2 milyon TL sermaye değeri ile Hizmetler sektörünü tercih ettikleri gözlemlenmektedir.

TABLO – 5
İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	ÜLKE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
FATİH						
	SURİYE					
		01-PERAKENDE	143	53.238.200	1,27	1,01
		02-HİZMETLER	118	26.250.100	1,05	0,50
		05-İNŞAAT VE YAPI	14	15.235.000	0,12	0,29

Toplam sermaye içerisinde yabancı yatırımcı sayısı açısından ikinci sırada yer alan İranlı yatırımcıların tercihi ise 259 yatırımcı sayısı ile Şişli ve 239 yatırımcı sayısı ile Esenyurt ilçeleri olmuştur. Şişli'ye yatırım yapan 83 İranlı yatırımcının 10,6 milyon TL ile Hizmetler sektörüne, 48 yatırımcının ise 10,4 milyon TL ile Perakende sektörüne yöneldiği görülmüştür.

TABLO – 6
İLK ÜÇ SEKTÖR İTİBARIYLA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇE	ÜLKE	SEKTÖR	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
İRAN						
	ŞİŞLİ					
		02-HİZMETLER	83	10.627.000	0,74	0,20
		01-PERAKENDE	48	10.451.000	0,43	0,20
		11-LOJİSTİK	30	4.710.000	0,27	0,09

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

İPTAL EDİLEN KAYITLAR

2021 yılı içerisinde iptal edilen sermaye kayıtları incelendiğinde en çok kapanışın gerçekleştiği ilçe Eyüp olarak karşımıza çıkmaktadır. 219,2 milyon TL sermaye değeri ile 31 yabancı yatırımcı kaydını iptal ettirmiş olup, bunu 152,9 milyon TL ile Şişli, 94,7 milyon TL ile Zeytinburnu takip etmektedir.

TABLO - 7
2021 YILI İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCILARIN YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
EYÜP	31	219.187.800	1,39	22,27
ŞİŞLİ	209	152.923.001	9,38	15,54
ZEYTİNBURNU	89	94.655.875	3,99	9,62
BEŞİKTAŞ	61	88.021.004	2,74	8,94
FATİH	359	58.199.225	16,11	5,91
ATAŞEHİR	52	56.738.092	2,33	5,77
ÜMRANİYE	72	47.729.600	3,23	4,85
BAHÇELİEVLER	75	42.592.560	3,36	4,33
BEYLİKDÜZÜ	77	34.465.600	3,45	3,50
BAŞAKŞEHİR	158	27.010.600	7,09	2,74
ESENYURT	191	24.315.000	8,57	2,47
BEYOĞLU	91	19.889.700	4,08	2,02
SARIYER	61	19.881.599	2,74	2,02
KÂĞITHANE	73	15.927.500	3,28	1,62
BAKIRKÖY	89	11.710.600	3,99	1,19
Diğer	541	70.920.592	24,27	7,21
TOPLAM	2.229	984.168.348	100,00	100,00

Toplam yabancı sermaye içinde % 22,87 pay ile en fazla iptalin gerçekleştiği sektör olan Bilişim sektörü incelendiğinde kapanışların 225,1 milyon TL sermaye değeri ile Eyüp ilçesinde yoğunlaştığı görülmektedir.

İptallerin en fazla olduğu ikinci ilçe olan Şişli ilçesinde ise 74,5 milyon TL sermaye değeri ile Enerji sektörü ön plandadır.

TABLO - 8
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇELER BAZINDA İLK ÜÇ SEKTÖRE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
EYÜP	08-BİLİŞİM	1	214.137.000	0,04	21,76
	07-MAKİNE VE OTOMOTİV	5	2.800.000	0,22	0,28
	12-SAĞLIK	8	550.000	0,36	0,06
ŞİŞLİ	10-ENERJİ	11	74.528.000	0,49	7,57
	02-HİZMETLER	42	41.291.800	1,88	4,20
	04-TEKSTİL	21	14.103.050	0,94	1,43

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

En fazla iptallerin gerçekleştiği Eyüp ve Şişli ilçelerinde kapanan firmaların sermaye yoğunluğu Limited Şirket türündedir.

TABLO - 9
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇELER BAZINDA KURULUŞ TÜRLERİNE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	NEVİLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
EYÜP					
	LİMİTED ŞİRKET	28	218.927.700	1,26	22,24
	ANONİM ŞİRKET	2	260.000	0,09	0,03
	FERT FİRMA	1	100	0,04	0,00
ŞİŞLİ					
	LİMİTED ŞİRKET	168	147.545.000	7,54	14,99
	ANONİM ŞİRKET	28	5.075.501	1,26	0,52
	FERT FİRMA	13	302.500	0,58	0,03

Toplam sermaye değerine bakıldığında en çok kapanış 3 Hollanda uyruklu yatırımcı ve 214,6 milyon TL sermaye değeri ile Eyüp ilçesinde olmuştur. Kaydı iptal edilen yatırımcı sayısına göre değerlendirildiğinde ise ilk sırada olan Suriye, 177 yatırımcı ve 20,6 milyon TL sermaye değeri ile en fazla kapanışı Fatih ilçesinde gerçekleştirmiştir.

TABLO - 10
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN ÜLKE BAZINDA İLÇELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

UYRUK	İLÇELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
HOLLANDA					
	EYÜP	3	214.637.000	0,13	21,81
	BEŞİKTAŞ	5	59.370.000	0,22	6,03
	ATAŞEHİR	1	24.000.000	0,04	2,44
	SARIYER	3	12.134.125	0,13	1,23
	ŞİŞLİ	11	1.494.225	0,49	0,15
	BAŞAKŞEHİR	1	250.000	0,04	0,03
	ÜMRANIYE	7	249.500	0,31	0,03
	ÜSKÜDAR	6	95.000	0,27	0,01
	BAYRAMPAŞA	1	75.000	0,04	0,01
	MALTEPE	3	60.000	0,13	0,01
	Diğer	9	125.200	0,40	0,01
SURİYE					
	FATİH	177	20.634.750	7,94	2,10
	BEYLİKDÜZÜ	27	12.770.000	1,21	1,30
	ESENYURT	76	10.295.050	3,41	1,05
	BAŞAKŞEHİR	55	7.195.500	2,47	0,73
	ZEYTİNBURNU	41	4.063.300	1,84	0,41
	BAĞCILAR	13	3.300.150	0,58	0,34
	ŞİŞLİ	27	3.286.100	1,21	0,33
	BAKIRKÖY	24	3.090.000	1,08	0,31
	AVCILAR	19	2.887.000	0,85	0,29
	KÂĞITHANE	17	2.880.000	0,76	0,29
	Diğer	167	12.569.500	7,49	1,28

EKONOMİK VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL ARAŞTIRMALARI BİRİMİ

İptal kayıtlar sermaye değerine göre incelendiğinde öne çıkan Eyüp ilçesinde; 214,1 milyon TL sermaye değeri ile Hollanda uyruklu Bilişim sektörüne ait bir firma kapanış gerçekleştirirken; yatırımcı sayısına göre ön planda olan Fatih ilçesinde 56 Suriye uyruklu firmanın Perakende sektörüne ait 7,1 milyon TL'lik sermaye kaydını iptal ettiğini görmekteyiz.

TABLO – 11
İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCILARIN İLÇE BAZINDA ÜLKELERE GÖRE
YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

İLÇELER	UYRUKLAR	MESLEKLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE (TL)	Genel Toplam İçinde Pay	
					Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
EYÜP						
	HOLLANDA	02-HİZMETLER	1	250.000	0,04	0,03
		06-MADEN VE METAL	1	250.000	0,04	0,03
		08-BİLİŞİM	1	214.137.000	0,04	21,76
FATİH						
	SURİYE					
		01-PERAKENDE	56	7.141.550		2,51
		02-HİZMETLER	34	4.288.100		1,53
		04-TEKSTİL	25	2.540.100		1,12